

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Langáška, soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně zpravodajky Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, sídlem Národní 16, Praha 1, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 4. 2020, č. j. 10.01-000157/20-002, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 6. 2020, č. j. 18 A 10/2020 - 15,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí ze dne 7. 4. 2020, č. j. 10.01-000157/20-002, kterým žalovaná rozhodla o žádosti žalobce o určení advokáta k poskytnutí právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, tak, že žalobci nebude určen advokát k zastoupení v řízení před Ústavním soudem o ústavní stížnosti proti rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 19 Co 250/2020 - 108. V žalobě směřující proti tomuto rozhodnutí žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků.

[2] Městský soud v záhlaví označeným usnesením žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl. Dospěl k závěru, že žalobce jednak v úplnosti a bez pochybností nedoložil,

že nemá dostatečné prostředky k úhradě soudního poplatku. Dále soud přihlédl k vlastním poznatkům ohledně osoby žalobce, který vede velké množství soudních sporů, řízení jsou vedena sériově a stereotypně a jsou v nich opakovány podobné argumenty, které soudy již dříve v řadě případů neuznaly opodstatněnými. Dle městského soudu povaha projednávané věci i ostatních žalobcových případů svědčí o tom, že žalobci prioritně nejde o vyřešení sporných otázek, resp. o poskytnutí ochrany jeho právům, nýbrž o vyvolání a vedení sporu jako takového. Veškerou svou činnost tak žalobce směřuje k dosažení maximálního počtu vedených soudních řízení, v nichž se podstata sporu s ohledem na množství a nejednoznačnost procesních úkonů žalobce vytrácí.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti usnesení městského soudu kasační stížnost, v níž zejména namítal, že o osvobození od soudních poplatků vůbec nepožádal, že napadené usnesení nemá oporu v podkladech a že městský soud rozhoduje svévolně, arogantně, mstivě a za pomoci zcestných úvah. Dle stěžovatele představuje zamlčování žalobních důvodů zažité intrikování ze strany zaujatého městského soudu. Stěžovatel uvedl, že dlouhodobě zastává názor, že nelze zneužít dobrodiní osvobození od soudního poplatku, protože žádost o osvobození může být zamítnuta, je-li žaloba zjevně neúspěšná. Dále vyslovil domněnku, že městský soud patrně neposílá Nejvyššímu správnímu soudu soudní spis k rozhodnutí o kasační stížnosti, jinak by Nejvyšší správní soud nemohl opakovat lživé závěry vyslovené soudem prvního stupně (naposledy ve věci sp. zn. 3 As 164/2020).

[4] Žalovaná práva vyjádřit se k podané kasační stížnosti nevyužila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud nejprve k otázce zaplacení soudního poplatku za podanou kasační stížnost a splnění podmínky dle § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), spočívající v povinném zastoupení stěžovatele advokátem, na úvod připomíná, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského (městského) soudu, s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí, nevzniká stěžovateli poplatková povinnost (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Vzhledem k tomu, že nyní napadené usnesení je právě takovým procesním usnesením, jímž se řízení o žalobě před městským soudem nekončí, stěžovateli povinnost zaplatit soudní poplatek nevznikla, a Nejvyšší správní tudíž zaplacení soudního poplatku na stěžovateli nepožadoval.

[6] Pokud se jedná o podmínku spočívající v obligatorním zastoupení stěžovatele bez příslušného právníckého vzdělání advokátem v řízení o kasační stížnosti, z uvedeného usnesení rozšířeného senátu současně vyplývá, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právníckého vzdělání advokátem jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Jak bylo uvedeno výše, takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení. Ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem tak v daném případě nemusí být splněna.

[7] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k meritornímu posouzení kasační stížnosti a dospěl k závěru, že není důvodná.

pokračování

[8] V souladu s § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích je s podáním žaloby spojen vznik poplatkové povinnosti. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*

[9] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že z obsahu soudního spisu, který mu byl v nyní projednávané věci městským soudem pro řízení o kasační stížnosti předložen, jednoznačně vyplývá, že v řízení vedeném pod sp. zn. 18 A 10/2020 stěžovatel výslovně požádal o osvobození od soudních poplatků, a to přímo v žalobě ze dne 30. 4. 2020 (č. l. 1). Není proto pravdivé tvrzení stěžovatele, že žádost o osvobození v řízení před městským soudem neuplatnil.

[10] Smyslem institutu osvobození od soudních poplatků je především zajistit, aby osobám, které nemají dostatek prostředků, byl zajištěn přístup k soudu a účinná soudní ochrana. Nejvyšší správní soud však již v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, který v odůvodnění napadeného usnesení citoval i městský soud, přímo ve věci stěžovatele vyslovil, že *„osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím chudým osobám vést bezplatně spory podle své libosti“*. I pokud je tedy účastník řízení nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s., může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporů, které účastník vede. V usnesení ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 - 22, Nejvyšší správní soud v této souvislosti konstatoval, že *„pokud žádost o ustanovení zástupce a o osvobození od soudních poplatků (...) není s ohledem na svůj obsah a formulace tam uvedené míněna vážně, ale její jediný myslitelný rozumný význam je šikanózní, jde o zneužití práva podat takovou žádost“*.

[11] V daném případě městský soud považoval pro posouzení žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků za rozhodný právě způsobilý, jakým stěžovatel vyvolává a vede soudní spory, včetně toho, co je jejich podstatou. Stěžovatel vede u městského soudu velké množství soudních řízení vůči žalované, v nichž postupuje sériově a stereotypně a používá obdobné argumenty jako v dřívějších neúspěšných případech. I z rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu, který taktéž eviduje značné množství věcí stěžovatele, vyplývá, že jeho postup v řízeních se neustále opakuje a stěžovatel uplatňuje shodné či obdobné argumenty. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede velké množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamena, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem podávaných žádostí spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2015, č. j. 4 As 104/2015 - 12, ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 231/2018 - 17, nebo ze dne 13. 3. 2019, č. j. 6 As 36/2019 - 12). Nejvyšší správní soud opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako účelové, kdy se nesoudí veden snahou o meritorní řešení sporu, nýbrž pro jeho samotné vedení. Z aktuální judikatury Nejvyššího správního soudu, kdy stěžovatel nebyl úspěšný s kasačními stížnostmi v totožných sporech mezi ním a žalovanou a shodně se jednalo o otázku osvobození stěžovatele v řízení o žalobě před městským soudem, je možno odkázat např. na rozsudky ze dne 25. 11. 2019, č. j. 5 As 251/2019 - 11, ze dne 30. 1. 2020, č. j. 8 As 351/2019 - 20, ze dne 12. 6. 2020, č. j. 3 As 164/2020 - 13, či nejnověji na rozsudek ze dne 13. 8. 2020, č. j. 7 As 178/2020 - 11.

[12] Ve shodě se závěry městského soudu i se svou předchozí judikaturou odkazovanou výše tak Nejvyšší správní soud ani v nyní posuzované věci neshledal, že by podmínky pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků byly v řízení o žalobě před městským soudem naplněny. Stěžovatel svými podáními nesleduje ochranu svých veřejných subjektivních práv, resp. žádost

o osvobození od soudních poplatků nesměruje k zajištění účinné soudní ochrany, nýbrž představuje snahu stěžovatele vést prostřednictvím opakovaného žádání o osvobození od soudních poplatků bezplatně spory podle své libosti.

[13] K ostatním námitkám obsaženým v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud pouze ve stručnosti konstatuje, že se jedná o vyjádření stěžovatelových názorů na činnost městského soudu, které nelze pro svou nekonkrétnost pokládat za projednatelné kasační námitky a které nadto nejsou pro posouzení věci, tedy otázku osvobození od soudních poplatků, relevantní.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[15] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel (žalobce), který nebyl ve věci úspěšný, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšné žalované žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. září 2020

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu